

Administrația Tipografiei Naționale Cluj
On.
Biblioteca Universității din Cluj
2 expl.
Soutit de porto

MAREA

TINERIMEI ROMÂNE

ABONAMENTUL:

Pe un an	Lei 360--
Pe un jumătate an	Lei 180--
Pe 3 luni	Lei 100--

REDACȚIA:

Cluj, Strada Regina Maria No. 11. — Telefon 13-31

ADMINISTRAȚIA:

Cluj, Strada Regina Maria No. 19. — Telefon 10-86.

Corespondența administrației: Căsuța poștală 76.

ANUNȚURI DUPĂ TARIF SE PRIMESC LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI

CLUJ, STRADA REGINA MARIA No. 11

Apusul prestigiului preoțesc

Când după o îndelungă absență din Cluj, mi s'a solicitat opiniua asupra articolelor de fond „Biserica și politica”, apărut la 4 iulie în „Chemarea”, am răspuns: „Reprob cu desăvârsire în poemul articol următorul pasaj: În acest cap (adecă al dui Octavian Goga) s'a cloșit încă în „exilul” plăcut dela Paris, monstruosul plan al desbinării românilor ardeleni prin intrigă de ordin bisericesc”, și nu-l admit fiindcă nu pot aproba ca noi, aceștia dela „Chemarea”, să plasăm minciuni hodoșești în articolele noastre, aducând acuzații gratuite dlui O. Goga, când acesta, pe căt știu, în scrisul său, s'a declarat partizanul păcii confesionale“.

„Si ce fristeță m'a săgetat, când autorul acelor rânduri, mi-a dovedit că mă înșel profund, căci, la Paris, dl O. Goga a declarat în limbajul său metaforic lui Take Ionescu: „Am în ranița planurilor mele o bombă fără gres pentru desbinarea partidului național: învăjirea confesională“.

„Chemarea“ a avut dreptate, și totuși durerea mi-a îndoliat sufletul, fincă cunosc rolul pe care îl joacă în orgia politicii românești actualul ministru de interne și fiindcă mi s'a verificat încă odată că meschinăria omenească nu se dă înapoi nici dela inflamarea celor mai vitale interese ale țării.

Prin sufragiul universal consfințit în noua constituție a României, țărăniminea prin numărul covârșitor pe care îl reprezintă în raport cu celelalte categorii sociale, impunându-și voința, poate să facă din interesele ei centrul de gravitație al populației românești.

Când însă clasele dominante au acceptat în cele din urmă regimul votului universal, ei au nutrit convingerea lipsiei de conștiință a țărănimiei, a incapacității sale de acțiune politică, care s-ar modela ca ceară în fața diferitelor mijloace de căștigare a sufragiilor. Un rol hotărâtor au destinat în acest scop intelectualilor dela sate: preoți, învățători, notari, pretori adică funcționarilor comunali. Cum funcționarii angrenajului administrativ al statului, prin situația lor materială, sunt zestrea tuturor guvernelor, și pentru a suprima acțiunea de luminare a preotului, s'a încercat uneori fără succes, de multe ori cu succes, cointeresarea acestuia la beneficiile puterii. Pentru satisfacerea intereselor personale, păstorii credinței din bătrâni au trebuit să ia rolul de măcelar cu gura aurită de promisiuni, pentru a mâna turma credincioasă la abator.

Rezultatul?

Țărănimea cu instinctul ei fără gres, a sesizat intuitiv schimbarea la față a unor preoți și pe urma cuviinței și res-

pectului de eri a răsărit disprețul și ura de azi. Efectele abandonării țărănilor pentru a face jocul partidelor guvernante s'au vădit implacabile.

Și pentru ca să nu fim bănuiti de răstălmăcirea situației create de partidele fără rădăcini în sufletul masselor anonime, vom cita constatăriile pe care le-a încrestat în revista „Cosinzeana” dl dr Sebastian Bornemisa, deputat averescan.

Iată ce scrie, între altele, sub titlul „Crepusculul preoților”, directorul „Cosinzeanei”.

„Cine urmărește cu atenție aerul și psicologia masselor populare în unele părți ale Ardealului de o vreme încăcoace, e cu neputință ca să nu observe lucrul acesta (adică „crepusculul preoților”). E cu neputință, ca să nu vadă cum vrednică tagmă bisericescă este din ce în ce tot mai mult hulită și cum poporul începe să simțească tot mai mult o profundă aversiune împotriva ei. Recentele alegeri mi-au dat și mie durerosul prilej și nefericita ocazie, ca să verific temeinic și în chip neîndoelnic într'un întreg județ, lucrul acesta. Prestigiul preoțimiei în regiunea aceasta nu numai că s'a prăbușit cu desăvârsire, ci și însăși ființa preoților a devenit un excitant îngrozitor pentru sufletul țărănilor.

Și mai departe: „Am verificat, în adevăr că preoțimia noastră ardeleană este azi năframă roșie în ochii unei enorme părți a populației românești, care blăstămată par că de o ursită rea (sic) și dărâmă idolii și-si alungă cu pietre pe aceia, care de două ori o mie de ani i-au întărit sufletul și au îndrumat-o fără odihnă și fără precupețire pe căile adevărului și ale binelui. Preoțimia noastră nu și-a pierdut numai ascendența asupra sufletului popular ci a devenit chiar odioasă înaintea poporului, care după ce i-a retras înderește, o izbește acum unde e mai dureros, în prestigiul ei. „Jos preoții“ sunt cuvinte, pe care le-am auzit deaungul și dealatul unui întreg județ aproape în fiecare sat și numai în puține locuri am aflat preoțime, care să fie stăpână pe sufletul credincioșilor săi“.

Iată, prin urmare, cuvintele răspicate ale unuia adversar politic îndestul de loial despre prestigiul preoțesc. Membru al partidului averescan și iruntaș al L. A. N. C., dl Bornemisa din cauza miopiei datorită situației sale politice nu vede pricina apusului prestigiului preoțesc, și se ferește să vorbească de ea.

Pricina urii împotriva unor preoți e că aceștia se împotrivesc aspirațiilor populare. Acolo unde s'au identificat

+

Badea Gheorghe

S'a stins profesorul universitar dr. Gheorghe Bilașcu, vîrstăriunei unei vechi familii nobile din Țara lui Dragoș; ne-a părăsit prea curând cu omenia și bunătatea sa proverbială.

Care dintre studenți români din Budapesta nu-i cunoșteau sfaturile bune, sprijinul material și inima plină de iubire pentru neamul său.

Badea Gheorghe te îndemna la muncă când erai nesilitor te îmbărbăta când erai descurajat și își dădea bani de căte ori ducea-i lipsuri.

Doctorul Bilașcu era dentistul cel mai apreciat de înalta societate maghiară. Conți, baroni și membrii familiei de Habsburg se întâlnneau cu bieții studenți români în camera s'a de așteptare. Dar nici lumea maghiară, care îl adora și ea, nici clientela rentabilă nu l'a făcut să-și lăpede conștiința și iubirea sa de neam.

Implinindu-i-se visul său și al nostru al tuturor, a părăsit orașul și țara unde a fost un far al științei românești. A plecat din țara care nu-i denega onoruri și ii recompensa munca cinstită cu mulți bani, pentru a se stabili între fii neamului nostru.

Nepoții de sânge, crescute sub îngrijirea sa, îl deplâng; dar deplângem și noi, nepoții iubirei sale curate, soartea care ne-a răpit prea curând pe nobilul bărbat, unul din puținii aleși ai naturei, care nu se bucura în lumea aceasta plină de ură și invidie, decât de stimă și iubire.

Dormi în pace, Badea Gheorghe!

Un neam întreg ce te-a iubit te petrece până la ultimul locaș, din țara strămoșească.

cu durerile țărănilor autoritatea preotului a rămas și astăzi neșirbită.

Un presentiment de solidaritate cu partidul său, poate să facă numai pe directorul „Cosinzeanei“ să scrie afirmațiile de mai la vale: „Nu voi cere ceta, de sigur, cătă vină poartă, că lucrurile au ajuns până aici, însăși preoțimia și nici care este partea de vină

în această tristă realitate a cărturilor acelora, care nu găsesc teze mai potrivite de agitat și de a stoarce ieftine aplauze populare, decât ocupându-se de rolul preoțimiei, pe care o ponegrec cu cele mai ticăloase cuvinte“.

Va să zică tocmai ceace ar trebui să facem cu toții, adică să cercetăm cauzele răului, nu face dl Bornemisa, dar stăruște în chip guvernamental asupra rolului demagogilor, cari „storc ieftine aplauze populare“. Ei bine, deputatul averescan ar trebui să știe că demagogii abili nu-și pierd, la alegeri, vremea cu crearea nemulțumirilor, ci se mărginesc doar să exploateze ne-

mulțumirile reale, existente.

Suntem perfect de acord cu Domnia Sa când susține: Este un superior interes de Stat, ca între preoții și satele noastre să nu se mai sape nicio prăpastie și ca satele să-și recăstige cătă mai neîntârziat credința în biserică noastră și slujitorii ei“.

Remediarea acestei situații nenorocite nu se poate face însă cum susține eronat deputatul averescan prin „intervenția Statului cu toată autoritatea lui“ căci nu înțelegem cum ar putea să facă Statul o intervenție salutară „cu toată autoritatea lui, ci depănarea firului tradițional de către preoți: identificarea cu aspirațiile țărănilor. Partidele dela putere să nu ceară adezuarea preoților împotriva curentului social care străbate sufletul masselor, iar preoții în cazul când partidele nu-și cunosc datoria către țară să se refugiază în intransigență caracterului, păvaza de eri a neamului românesc și aureola preoțimiei ardeleni. Dacă slu-

jitorii altarului vor continua strălucirea atribuțiilor din trecut, vor rămânea depozitarii increderei poporului. La din contră, vor săpa temeliile bisericii și când ura țăraniilor se va manifesta unanim și intransigentă pe toată suprafața țării, toate partidele se vor lepăda de ei, fiindcă nu numai că nu vor avea nevoie de ei, în această situație, dar vor fi un balast în cîntărul aprecierii populare.

Au fost, fără doar și poate destui preoți cari au înțeles adeverurile acestea. Ei sunt nădejdea bisericii, fiindcă ei cunosc căile spre înimile enoriașilor țărani.

Voi toți căi reprezentati cuvântul Domnului pe acest pămînt, întoarceți-vă la sufletul țăraniului, fiindcă țărânia nu este o simplă clasă socială ca celelalte clase sociale, ea este o bărsă insăși a tuturor claselor românesti, e națiunea insăși în toată puritatea ei.

Iar voi toți căi văți rătăcit pe drumurile încalcite ale intereselor egoiste, să luati aminte:

Țăraniul știe să urască, fiindcă știe să și iubească.

Ion Molaovan

Condamnăt din primele zile de viață testare tot ea a trebuit să-l lingă. Cu un cuvânt o scăpare de tulă este egală cu imposibilul, pentru căameleonul și cicoș de vata să prea bine ce soartă lii așteaptă în caz de contraveniență. De acela ei continuă cu smerenie politica de „sărut-mâna” înăbușind orice exhuberanță a aripei Garoflid-Manolescu, susținută de frântura majoritară „conștentă”. Unde mai puni peripețiile remanierii guvernului „omogen”. În orice caz guvernul stă pe un vulcan format din propriul partid și pe mașina infernală, sistem V. Brătianu-Constantinescu. Admirabilă omogenitate ca să nu mai vorbim de autoritatea și demnitatea compromisă a guvernului.

Nu exagerăm afirmând, că guvernul condus de castelanul dela Ciucea se

găsește în cea mai tristă și ridicolă situație.

Lanturile robiei zdrâncănesc la

cea mai mică mișcare de independentă,

orică acțiune în contradicție cu ordinile

tutorilor ajungând la cele din urmă să

fie blamată și acoperită de ridicol. Căci

doar nu bătii „acționari” cărmuesc

mersul afacerilor și fixează linia de con-

dută a întreprinderii guvernamentale

ci membrii din consiliul de administrație atotputernici. Dovadă invalidarea

unui senator impunerea validării corifeului bucovorean Nistor, liberal în

ciudă supărării și amenințările lui

Dori Popovici. Amenințările lui

Constantinescu-Ghindă cu disolvare guvernului, și răspunsul în plin parlament

al lui V. Brătianu că guvernul va

pleca atunci când va face greseli mari

adecă lucrând contra directivelor liberale.

Coroana servilită răsinoase

o formează însă farsă decretului cu mo-

dicarea tarifului vamal în fond ce să

modificat abandonarea planurilor infla-

tioniste și cea mai recentă palmă: re-

rufuzul Suveranului de a semna decretul

de numirea guvernatorului Basarabiei,

aceea în publicistica presei se numește

scurt: *cazul Răscanu*.

Că în sănul majoritații există un dor

nebun de libertate, nu poate fi săracit

și este natural ca la orice anumită incătușat. Si că această majoritate „con-

ștentă” a reacționat cu ocazia alegerii

celor doi vicepreședinți ai Cameriei, pre-

ferind oameni agreabili de ea și nu pe

cei impuși de guvern, este iarăși ad-

vărat, precum adevărat este că „scu-

patul” actului de independență și pro-

Să ne explică cineva cum se poate

că Porcul Alecu dă un telefon la Palat

și ieșă, partid indicat de corpul electoral și asigurat de chiar Camarila. Pa-

latului că vei lua puterea, nu mai vini

la putere, totul se sfârâmă în brumă.

Să mai îndrăsnească să afirme cineva

că nu politica chiulului se impune în

țara chiulului, comediei de guvernare a

jocului de-a puterea. Unde porcările și

fărădelegile se execută fără rușinare la

lumina zilei, în auzul și văzul tuturor,

unde principiile, ideologia, tradiția și

competența au fost scoase din circula-

ție, ca complex demoralizat și ana-

cronic, o singură politică se impune:

politica chiulului.

Dictatorii

Amatorii dictaturilor de supliciu al popoarelor, au un fel particular de a judeca toate lucrurile. Istoria lumii în paginile ei frumoase a fost scrisă (și aci par a avea dreptate) de dictatori; progresul social, politic, uneori chiar și cel economic s'a desăvârșit în statele absolutiste; civilizația s'a ajuns aproape în urma unei guvernanțe despotică etc. Toate le judecă în funcție de guvernarea unui singur om, căci numai în felul acesta își pot justifica tendința de sufocare a libertății popoarelor.

De când pe ruinele Impărației române s-au ridicat noi state s'a observat în continuu o pronunțată tendință de a strânge chingile, de a forma state absolutiste. Multe din cursurile evenimentelor au fost canalizate de diferitele personalități ale vremii în sprijinul acestor direcții, dar de atât de ori curentele au părasit albia lor sugrumătoare și au inundat lumea.

De aci nădejdea într-o democratizare politică a lumii.

Reformația veacului a XVI-lea și revoluția celui al XVII-lea n'au făcut (susțin amatorii de dictaturi) altceva decât au doborât ultimele „piedeci din calea despotismului.

Prima când a subordonat biserică statului, a doua când a „pus” (de jure) puterea de stat pe umerii poporului.

Un alt argument contra democratiei dictatorii existenți din Europa, ba chiar și caricaturile de dictatori din România îl găsesc în faptul că poporul ar fi incapabil de libertate.

Napoleon (strigă victorioși amatorii) este cea mai vie pildă.

Este însă o enormă greșală dacă se crede, că acea usurință cu care Napoleon și-a ridicat Impărația pe ruinele Republicei avea la bază incapacitatea poporului francez pentru libertate.

Intr-o formă de stat, care a fost în tocmai exclusiv în interesul monarhiei și pe care (chiar în urma acestei forme de stat) numai o putere absolutistică o putea utiliza și exploata în mod rational, după firea lucrurilor trebuia să reconducă la monarhie, dar nu fiindcă poporul n'ar fi fost capabil de libertate, ci fiindcă forma de stat, prin despăgubiri săi la făcut imposibilă această libertate.

România, (ori cât de ciudat ne apase)

deasemenea este împinsă de câteva caricaturi de bărbați, de stat spre această direcție, deși nimeni nu poate spune, că dl general Averescu ar fi un Napoleon, ori dl Octavian Goga un Solon de o pildă.

Argumentările acestor guvernanți nu par a se deosebi într-o nicio de cele expuse de noi mai sus.

Timpurile agitate de o nervozitate exasperată, cu o situație politică mondială puțin clarificată cu toate interpretările ce i se dau nu par să reclame pentru România (deocamdată) o personalitate care să aibă puteri discreționale.

Poporul refuză cu dispreț orice idee de dictatură.

Dar admitând ipoteza contrară, România este nevoită să aibă o guvernare despotică, cine va putea exclama privind între bărbații de stat contemporani:

Iată omul!

Și aci este toată greutatea, de aci pornește toată scarba față de acele caricaturi, cari în visurile lor politice se cred „oameni exceptionali” cum ar zice Dostoievski, capabili de a săvârși cele mai mari reforme (fie chiar săngeroase) pentru neamul lor.

Dl general Averescu?

Un fost bun general și o nulitate în politică. Un pensionar respectat și un senil bărbat de stat, căruia nu i-a rămas decât sabia săngeroasă a anului 1907, învăluită în neliniștișoare amintiri (politic).

Dl Octavian Goga?

Un saltimbac național, un pătimăș, un poet care a cântat suferințele neamului său cu tricolor la mandolină, un politician sub mediocru care nu spunea nici o bucată din tricolorul din trecut, cu care să panzeze rănilor politice și sociale ale Ardealului (frumos cântat nu de mult) un ambicioș până la neomenie, un nemernic.

Și când te gândești, că acești oameni sunt dictatorii presumtivi ai României.

Ce scarăbă!

Noi însă ne gândim cu groază la soarta țărilor guvername de nebuni și ascultăm cu durere murmurul poporului din Ardeal:

O, Goga, de trei ori să-ți fie blăstemat numele și viața.

Comedia guvernării

germinării celui mai anachronic instrument de guvernământ.

Adevărată corcitură prin infuziunea de sânge, atât de divers în compozitia lui chimică, guvernul dlui general Averescu n'a fost și nu va fi va nicio dată ce i-s-a cerut să fie: omogen.

Venirea lui la cărma țării rămâne fără indoială cea mai sinistră farsă a camării oligarhice, avortul forțelor oculte, răsplata umilințelor averescane și o sfidare grosolană a opiniei publice.

Condamnăt din primele zile de viață testare tot ea a trebuit să-l lingă. Cu un cuvânt o scăpare de tulă este egală cu imposibilul, pentru căameleonul și cicoș de vata să prea bine ce soartă lii așteaptă în caz de contraveniență. De acela ei continuă cu smerenie politica de „sărut-mâna” înăbușind orice exhuberanță a aripei Garoflid-Manolescu, susținută de frântura majoritară „conștentă”. Unde mai puni peripețiile remanierii guvernului „omogen”. În orice caz guvernul stă pe un vulcan format din propriul partid și pe mașina infernală, sistem V. Brătianu-Constantinescu. Admirabilă omogenitate ca să nu mai vorbim de autoritatea și demnitatea compromisă a guvernului.

Nu ne miră că dl Averescu a primit să facă jocul liberalilor, atât de rușinos și dezonorant, cum nu ne miră nimic ce vine din partea cameleonului Goga. Suntem surprinși că pentru această farsă de guvernare și constituționalism meritulosul general și-a pus steaua în joc. Este revoltător cinismul guvernului prin recunoașterea tuturor sălbăticilor, însemnă că am ajuns pe *punctul nul al legalității* când fără scrupul și la lumina zilei se târăște în noroi tot ce cultura occidentală prezintă dela un stat constituțional, și te desgustă când apucăturile sporadice de mușamalizare în haina legalității, democrației și a constituționalismului sunt făcute fără de cea mai mică abilitate și inteligență. Cădută jară, unde dacă faci ochi dulci tui Constantinescu-Ghindă și ai asigurat fericită participare la sistemul „rotației”.

Să ne explică cineva cum se poate că Porcul Alecu dă un telefon la Palat și ieșă, partid indicat de corpul electoral și asigurat de chiar Camarila. Palatului că vei lua puterea, nu mai vini la putere, totul se sfârâmă în brumă.

Să mai îndrăsnească să afirme cineva că nu politica chiulului se impune în tara chiulului, comediei de guvernare a jocului de-a puterea. Unde porcările și fărădelegile se execută fără rușinare la lumina zilei, în auzul și văzul tuturor, unde principiile, ideologia, tradiția și competența au fost scoase din circulație, ca complex demoralizat și anacronic, o singură politică se impune: *politica chiulului*.

Furia nepuținței

Diagnosticul precis, al guvernării generalului cu barba îmbălată de urmele de dragoste lăsată de pupătura sentimentală a forcepsului ministerial Lupaș, este furia agresivă, furia obraznică, furia furiei — furia semnul nepuținței.

L-ai văzut vreodată pe dl general Averescu schimbând față! Păcat că n-ai asistat buni cititori cu toții la „ma...a...a...rea” adunare a averescanilor dela Cluj. Ați fi avut ocazia să experimentați vizual furia dsale. L-ai fi văzut cu ochii injectați de sânge... (dacă octogenarii uituci mai au sânge) rechemând multimea ce se împărăția. O, și mai ales l-ai fi văzut ghiontinându-se nu mai puțin furios cu pajul său smecher și servil, Octavian Goga. Neuitat tablou, evocator al liniilor schițate de talentul energetic al caricaturistului Ross: *Pat și Patachon* în diferite politici, (că dl general Averescu s-a adresat dlui Goga, ghiontinându-i parte... sedentară, se spune că se datorește și conformației intelectuale a poetului dela Răsinari, nu numai doar într-o ascundere după pervașul balconului un gest politic susceptibil de interpretări).

V-ai fi izbit cu putere revelatoare furia, nepuțințoasa furie ce cloacă băloasă în scheletul prim-ministerial. Nu l-ai văzut nici pe nepotul canid, senin și roșcovan al dlui Găduș care răspunde: cent la strigătul de Silviu Făptu-Drago-mir, cum se precipita la Sibiu, Cluj, Orăștie, Deva în virtutea nepoției sale nepuțințioase. Nu l-ai văzut nici pe (pfui) Savu care făcea slujă dlui Iuliu Maniu acum câțiva timp iar azi are pretenția să-i de-a lecții de politică, nu l-ai văzut oare nici pe acest (pardon!) Savu în ipostază de „mai mare polițist”, la Sibiu rechiziționând automobile, comandând șoferi și sergenți și udându-și cravata

cu destăinuirile fluide ale postei de făptură?

Nu-i-ați văzut nici pe corcodușul lui Goga, care se articulează. Găbor sau pentru ași nuanță românește numele, Găborel, jucând în Piața Unirii din Cluj football eu capetele de studenți, sub pavăza unui împătrit cordon de jandarmi?

Dacă aceste scene cu comedianți de întâia mână a-ți avut onoarea să nu le priviți, a-ți văzut desigur plutonieri de jandarmi, pretori, notari și uneori ofițeri și magistrați dansând în acordurile furiei nervilor bolnavi infectați de focarul instalat la „cășma” țării, i-ați auzit chiind la închipuirea spectacolului mare ce se prepară cu institență pentru plăcerea lirei râncenzite și a inteligenței secătuite a unui bolnav de mimetism acut, care e când Nero când Muciolini, când dămă de consumație... electorală pentru contele Bethlen.

Dacă însă nici în timpul alegerilor nu a-ți avut privirea atentă, întuiți-vă lumina ochilor asupra spectacolului recent: furia pedepselor ce se pun acum pe satele românești. Consiliile comunale disolvate, oamenii cinstiți, voîii de întreg satul, înlocuiri cu bătrâni, gunoaie, preteze pentru amenzi de mii de lei, carantină nemotivată... și peste toate

o doză crescândă din zi în zi de bătăie de jandarmi.

Sorbiți cu atenție stîrile ororilor băditești din așa zeflemisitul „parlament” actual. Dl dr N. Lupu bătut de turma lătrătoare, cavaleresc: 100 contra 1; dl Davila insultat în chiar incinta adăpostului „puterii legiuioare... Si la toate aceste, bolboroseala exchivării lașe a miniștrilor, tărguiala autoritaților pe chestie de competență și aplauzele majorității rântitoare, drept răspuns pentru cine mai ascultă cu silință să înțeleagă grohăturile ininteligibile.

Noi nu avem răbdarea aceasta. Noi stăm deocamdată și privim procesul integrării acestei furii uriașe, căt nepuțința generalului Zahareche Căță, căt ambicia bolnavă a lui Muciolini-Carcătavitză, căt trădarea și rușinea lui Goldiș, căt lipsa de cuviosenie a părintelui Lupaș și căt arsura tuturor făpturiștilor.

Aveți încă seninătatea necesară pentru a contempla în tăcere desfășurarea ei. Picioarele noastre au încă ororare de tapetele moi ale acestor urlători furioși.

Dar cine poate da asigurări că nu vom pierde răbdarea, și nu vom începe să reacționăm, aplicând piciorul îmbrăcat în cizme impermeabile centrului rău mirositor al inteligențelor?

Principiile tinerilor dela „Chemarea”

Baza principiilor noastre, mi-a spus unul dintre fruntașii grupului, este un naționalism integral, care nu se sprijină însă pe persecuții împotriva celor de altă naționalitate sau confesiune ci pe sprijinirea efectivă către progres și forțelor naționale.

Din necesitățile organizației de stat se desprind ca imprevoie intronarea următoarelor două principii:

1. Scoaterea armatei, a magistraturii, a administrației și bisericiei din luptele politice.

2. Concretizarea unei politici de stat, și nu de partid, în relațiile externe, în finanțe și față de minorități.

După cum se vede noi nu suntem revoluționari ci evoluționisti.

Tinerii și patidul național

Tinerii dela „Chemarea” fiind evoluționisti, nu urmăresc roluri de conduceri în partidul național. Sună soldați entuziaști ai acestui partid a căruia activitate o sprijinește și atâtă tot.

Desigur însă că părerile lor asupra orientării partidului național contează dat fiind numărul și calitatea de intelectuali a celor care alcătuiesc grupul tinerilor.

Noi credeam, ne-au declarat fruntașii grupului, că orientarea partidului nostru trebuie să fie inspirată o contopire a forțelor democratice.

Elanul pentru o fuziune cu partidul țărănesc a fost înainte de alegeri foarte mare și ne-am așteptat chiar, ca imediat după soluționarea crizei să se îndeplinească acest act, ca un răspuns

sacru la modul nedrept cum a fost soluționată.

Tendența unor conducători țărăniști însă, de a stoarce că mai multe capete de liste și locuri de frunte, pe nedrept, a produs multă amărăciune în sufletele aderenților unei concentrări democratice.

Cu toate acestea acum cu toții vedem cu satisfacție îndeplinirea fuziunii, fiind convins că în felul acesta se va putea produce guvernul de concentrare care neavând nevoie de mistificarea alegerelor prin brutalitate și ilegalitate nici de impunerea unei administrații arbitrale, să fie cu adevărat instrumentul de consolidare de care are nevoie țara.

Noi nu vrem să influențăm prin aceste declarații, cursul evenimentelor, având deplină încredere în conducătorii naționaliști, dar conform principiilor strămoșești ale partidului din care facem parte, suntem încrezători că aceasta va fi calea pe care o va alege partidul nostru.

Deșteptarea satelor conferințe politice

In planul de activitate al tinerilor dela „Chemarea” sta în primul rând deșteptarea satelor. S-au format diferite echipe de propagandă culturală și politică, care cutreără comunele rurale.

Organizația se face pe județe.

La toamnă se vor ține la Cluj o serie de conferințe politice care vor fi o surpriză plăcută pentru lumea din Ardeal.

La aceste conferințe vor vorbi fruntașii politici ai partidului național.

C.

Parlamentarism cinstit sau fascism

Tinerii din jurul „Chemării” și orientare politică a Partidul Național

Interesanta acțiune a unui grup de intelectuali

Sub acest titlu ce umple paginile noastre din 20 Iulie următoarele

aveți cu diferență reprezentanți ai acestui grup.

Intre Parlamentarism și Fascism

Părerea generală este că principiile de guvernare trebuie clarificate.

Ori se face parlamentarism cinstit, sau se abandonează acest sistem spre a-l înlocui cu dictatura sau oricare altul absolutist...

Viața noastră politică democrată e la începutul ei și nu în atmosfera de duplicitate vor putea crea bărbății de caracter și luptă de care e nevoie pentru dezvoltarea ei normală.

In Ardeal datorită tradiției și instițiunilor printre care trebuie numărat și statutul lui Șaguna, parlamentarismul occidental își are adepti numeroși.

Parlamentarismul nostru e în stadiul copilăriei și în loc de-al lăsa să evolueze normal el e compromis prin măsurile criminale ale diferențelor partide slabă care voesc să se impună la guvernare.

Noi — spun „tinerii dela Chemarea” — recunoaștem că impunerea fascismului în Italia a fost o acțiune salvatoare, dar această acțiune se impunea acolo ca un mijloc de înălțare a pericolului comunism. La noi nu există nici un pericol care să reclame decretarea principiilor autocratice.

Apoi, fascismul s'a putut organiza în Italia de după războiu pentru că miile de oameni rămași fără lucru, cu sprijinul industriașilor găseau ocupări alcătuind armatele fasciste.

La noi nu există surplus de brațe nici pentru munca agricolă nici pentru cea industrială.

Un fascism la noi ar trebui să recurgă la forțele armate regulate și atunci s-ar petrece și la noi ceea ce s'a petrecut cu Spania, unde mișcarea dictatorială s'a compromezis cu desăvârșire.

De aceea considerăm că parlamentarismul român, ajutat în dezvoltarea sa poate fi singură cale care să ducă la consolidarea țării.

Revolta „mititeilor” făpturiști

Abia înghebată comedia de partid, așa zis „goldist”, atomii-partizani au și început să se revoluționeze contra aventurei politice a șefului, punând acestuia întrebări extrem de gingește și tot atât de interesante.

Şeful făpturiștilor, se vede, a făcut promisiuni care după formidabilul eșec și blam electoral rămân simple deziderate. Înțelegem răscoala pe deplin justificată a „mititeilor”, care este însă cu atât mai semnificativă cu cât ea vine din partea nepoților.

Dezamăgirea este enormă în tabără făpturiștilor, considerați aici ca o cantitate absolut neglijabilă.

Este totuși ciudat să nu știe săracii oameni păcăliți că ce sunt ei de fapt, care este rostul lor și că după ce au trebuit să suporte întreg odiul deslăunit de actul rușinos al trădării, și stigmatizarea națiunii, de ce mai sunt supuși la tratamentul exceptional de umilit din partea veteranilor averescani.

Între altele se pune categoric chestiunea fuziunii cu partidul poporului,

silind pe șef să declare franc, dacă a îscălit vre'un angajament de acest fel său dacă a făcut promisiuni verbale în acest sens. Afacerea fuziunii este de altfel împinsă de către general la extrem și cu toate acestea avem impresia că ea nu se va face, chiar dacă ministrii făpturiști ar risca să fie remaniati.

Dl Goldiș, se zice, nici nu se va mai înăpăta la București, ceeace înseamnă sfârșitul primului act al deceptiunii

aventuri politice, și totodată, că comedie de partid va servi încădătă coadă de topor în mâna liberalilor. Liberalii au de mult declarat de intrare în partid a lui Goldiș. Așa se explică decesul făpturisticul ministrului Goldiș n'a îndrăznit să cărtească niciodată în contra

partidului liberal și când totuși și-a luat înima în dinți, dl Vintilă l'a pus frumușel, dar indignat, la punct. Așteptăm cu nerăbdare ultima schimbare la față, pentru că mozaicul de caracter

„firm” al lui Goldiș să fie complet. Săracii „mititei” făpturiști nu cunosc forța de caméleonism a lui Goldiș și nu știu cu ce mijloace detestabile a lăsat avenirierul politic Goldiș pentru dezbinarea organizației județene din Arad, tinzând la izolare lui Cicio Pop. Tot lui se poate mulțumi și prima disidență din partidul național, organizația Arad, în frunte cu dr. Iancu, dr. Iacob, dr. Costină și alte nulități, care au dezertat la indemnul lui expres.

Comedia fuziunii cu țărănistii se dătoarește în mare parie omului nefast al partidului național, care o viață întreagă a pus bețe în roatele acestuia. Activitatea lui în partidul național este o serie de acte de duplicitate. Cine l'a văzut pe dl Goldiș cu privirea întintă în pământ, și nici odată îndreptată spre cer, avea impresia că centrul de gravitate al gândurilor sale este sfântul materialism, și nici decât vre-o preocupare idealistică. Preponderanța în partid și făptura au fost temele de meditație ale „seriosului” bărbat de stat.

Cunoscând pe dl Goldiș, acesta nu va răspunde deloc nepoților pe calea presei, că nici n-ar avea ce să răspundă. Singurul răspuns ce l-ar putea da este retragerea definitivă în biblioteca consistorului din Arad. Acolo este locul lui.

Li mai recomandă și mănăstirea episcopatului Arad, unde poate să-și ispășească păcatele pentru copatronajul asasinatelor dela Ruși, care sunt singurele rezultate reale ale politicei pozitivistice.

Răspândiți

„CHEMAREA”

tinerimel române apără
în 10.000 exemplare.

Situatia politica

"Parlamentul" s'a inchis. Diurnele au fost cu placere incasate: 45,00 lei pentru 20 de zile de "muncă" și 3 luni de concediu este o retribuție, car merită, afară de multiplele intervenții grase și afaceri de portofoliu, să asigure celor aleși de jandarmi și minoritățile etnice o plăcută petrecere la București și barul Alcazar, iar acum în căldurile tropicale la băi (pentru mulți dintre aleșii poporului, sigur, o noțiune și îndelenie puțin obișnuită), la Constanța Mămaia.

Și totuși n'am avea nimic de zis față de această infecție a bugetului la poziția cheltuieli, dacă „parlamentul” ar fi parlament... dacă „muncă” prestată ar fi fost muncă și dacă cei chemați să voteze țările întregi urcări de salare, să ar fi cugetat în primul rând la funcționarii cu lefuri de mizerie, și la armata cu soldi de rușine. Cugteându-se însă cu grabă și lăcomie numai la ei, nici teamă că vor trata și în viitor cu vitregie funcționărimea, așa că mecanismul Statului și armata, scutul lui.

Vacanța politică, care este și un sezon de crastaveți — cum zice neamul — pentru politică, va oferi tuturor partidelor ocazia să mediteze asupra viitorului și să pregătească acțiunea de toamnă.

Guvernul și partidul zis al poporului va putea medita cu un creier sclerot și unul poetic: să se rupă din lanțurile iobăgiei liberale, sau nu?

Liberalii vor decide să excludă dizidenții grupați în jurul „Răspunderei”, precum și pe ceilalți disidenți din partidul disciplinei și disciplinelor rigide sau nu?

Fripturiștii trebuie să măsai să se hotărască dacă se infuzionează cu averescanii-gogii sau nu.

Tărăniștii au de aplauz vreo trei divergențe cu colorit acut și să îndeplinească fuziunea cu partidul național, care și el poate să mediteze când și cum fuzionează sau când și cum discută dorința exprimată de liberali de-a colabora cu ei.

Iar cel mai Tânăr partid, LANC-ul, va avea răgaz să decidă dacă vor continua politica de opozitie miluită față de guvernul lui Wurmbrandt preconizată de dl Cuza, sau preferă politica națională, deci demnă, a lui Zelea Codreanu.

Iar minoritățile vor putea întreprinde călătoriile obișnuite, la Budapesta, Sofia, Berlin și Moscova, pentru a primi instrucțiunile necesare orientării lor politice față de țara unde nu iubirea lor ci soarta le-a aruncat.

Cum se vede fiecare partid își are nucile săle mai mici sau mai mari. Interesant va fi să constatăm la toamnă — până când va fi și rubrica aceasta la băi — care și cari vor ești învingători: cei creduli și ușor de zăpădit, sau cei clari caii și ce vreau.

A ști ce vrei este prima condiție pentru a putea ce vrei, și ca să realizezi ceeace vrei îți ajută proverbul strămoșesc: *est modus in rebus*. Aelit

Ministrul de interne mic la trup și la suflet, să-mă margină să-si vârbe mâinile în buzunarele pantalonilor și spre a înșela natura vitregă față de săptura sa minusculă vorbea ridicându-se în vârful degetelor; astă nu din motivul că ar fi având bătături în talpă, ci fiind că autoritatea în partidul său se măsoără cu mărimea centimetrică. Generalul cel mai înalt, e primul în ordine erarhică.

O plimbare printre rândurile opoziției nu este lipsită de interes.

Partidele noi se zice că corespund unor imperitive ce le reclamă evoluția socială. Din acest punct de vedere privată Liga lui Cuza ne produce o mare decepcie. Întâi și întâi L. A. N. C. nu e ceva nou. Cei patruzeci de ani de activitate „consequentă” a lui Cuza

ne-au dovedit că L. A. N. C. e o filială, un canal de scurgere a simpatiilor d-lui Cuza. Prea deseale târcoale în jurul băncii ministeriale, au dat bătrânumului profesor un contur de neseriozitate. „Exproprierile” ce le face zid „jidianilor” se reduc la osanele ricante de „jidianii” dela „Politica” d-lui Averescu și asociatului său prof. Cuza. Pământii imbârsi de aerul stricat a celor patruzeci de ani de activitate, par a fi ventilați mai nou de ramura ardelenă a L. A. N. C. mai serioasă și mai precisă în activitatea sa. Escapadele d-lui Zelea Codreanu tinând spre debarasarea Ligii de simpatiile sefului confirmă acelaș lucru.

Romulus P. Roșu

FRIPTURI

La băi, ce placere...

Si ce dulce-i..., sănătatea.
Dacă ajunge trenul la Ghimpăti,
Vă rog să mă deșteptăți.

Așa cântă pe sub musteață ministrul sănătății publice, în drum spre băile Techirghiol-Constanța. Ca ministru n'a produs nici o senzație, că cântăret a avut mari succese. Vocea pitigăiată a atras îndată luarea aminte a călătorilor. Un gazetar, care din întâmplare se găsea și el în trenul ministerial după plocoanele conventionale, i-a cerut îndată o declarație. N'a fost refuzat.

— Eu ministrul sănătății, Lupaș începu litania — vă doresc la toți ce de față și la cei ce vor mai veni la băi... sănătate. Aflu cu mare placere, că cetățenii acestei țări cu sănătatea adânc sdrucinată, se grăbesc să recăstiga sănătatea, chiar cu riscul golirii buzunarelor de bani! Aceasta este un sănătos principiu de sănătate publică.

Banii mei cari sunt și ai țării, ori mai bine, banii țării cari sunt și ai mei, vor fi acoperiți de valurile mării. Dar nu e nici un rău. Căci am speranță, că aceste valuri, vor spăla și rușinea ce s'a cuibărit în bărbuța mea, atunci când am trădat mișelete interesele Ardealului. Dacă nu, blâstemul lui Dzeu asupranumelui și asupra vieții mele. Amin!

Laczi dragă, am să mor...

(Dialog autentic)

Nu, nu pot, zău credem scumpa mea, că nu pot să figurez pe trei liste ministeriale deodată. E prea rușinos. Ce o să zică lumea, care știe, că și atunci, stii tu, când eraim profesor la Brașov, jucam cu două cărți. Românilor le spuneam (și nu mintiam) că sunt cel mai șovinist dintre toți ardelenii, pe unguri îi rugam să mă transfereze undeva, spre Peșta că nu-i pot suferi pe valahii ăștia netrebnici (și nici atunci nu mintiam). Așa povestea Laczi băcsi, într'un moment de dureroasă remușcare unui prieten al său.

— Ei, și?

— E greu de tot să continuu. Mădoare capul. Am vedenii diabolice. Nevasta mi-a replicat:

— Laczi dragă, mă řili căt de suscepțibilă sunt. Dacă nici aceasta mică dorință n'ai să mi-o satisfaci, atunci... atunci... adio lume și automobil... am să mor. Și a plâns amar.

— Apoi?

— Eu m'am opus. Am încercat să o conving despre necesitatea moralității în politică, despre... despre un alt automobil dela liberali și despre... O, Doamne, dar frica de moartea ei, mă cutremura, mă îngrozea, gândul în sine chiar, mă înfiora. Ce va fi cu mine dacă rămân văduv și în căsătorie ca în politică?

— ?

— Ea însă persistă. Era veșnic obsedată de acest singur gând. Eu, Laczi să fiu ministru.

— In cele din urmă ce ai făcut?

— Am rezistat bărbătește, trei zile.

— Si apoi?
— Mi-am salvat soția.

„Viața Literară”, de sub direcția distinsului scriitor G. Murnu, scrie următoarele: „Intre dl Octavian Goga, ex-poet și actual ministrul de interne, și dl Mihail Sadoveanu, mare pozator, a avut loc un cunoscut schimb de scriitori, din cari s'a putut vedea grija de cultura țării a ministrului că și devotamentul în această chestiune a prozatorului. Căci pentru aceasta, doar s'a înscris dl Sadoveanu în partidul poporului. Propaganda culturală pentru care fusese chemat dl Sadoveanu a început. Dar nu numai atât: a dat chiar roade. Dl Sadoveanu a fost cooptat membru în consiliul de administrație al Societății I. R. D. P.

Pe când culturalizarea Reșiții? *

Dl Teleologu, admirabilul logician al partidului fripturist scrie despre presa de opozitie înțeleșoarele: „Că în streinătate nu se dă crezare știrilor întresărate și fanteziste (auzi) ale acestor irresponsabile oficine de cea mai urâtă calomnie, nu înseamnă nimic. Iar în altă parte, în același articol, în coadă: „Dar străinătatea vorbește de samavolnicile din țara românească”. Care va să zică, și alb și negru. Dl Teleologu vorbește de presa irresponsabilă a opozitiei, dar cine e responsabil de prostiile dumnealui?

Maimuțele regimului

In cercurile guvernamentale se dă ca sigură știrea, că dl Octavian Maimuțolini ale cărui calități politice tradează o mare afinitate cerebrală între dsa și Darwin, a hotărît să înființeze în jurul castelului dela Ciucea o mare crescătorie de maimuțe, cari vor purta numele generic din fruntea informației noastre. Terenul pentru acest scop a fost donat de către contele Bethlen și este amenajat după tot confortul reclamat de asemenea nobile dobitoace. Cursul de dresaj va dura numai o vară. Maestrul va fi adus din străinătate, după toate probabilitățile din Italia. În anturajul lui Goga se ventilează ideea, să fie invitat chiar dl Benito Mussolini.

In acest scop la aceste cursuri s'ară inscrie și dl Octavian Goga și nu este exclus să fie capacitat și dl general Averescu.

Până acum și-au prezentat înscrierea: Octavian Goga, general Averescu, fripturist Vasile Goldiș, Lăpedatu și moralistul Lupaș. Dintre pui mai mititei au și sosit acolo, cu părinți cu toții, peste o sută.

Interesându-ne despre utilitatea acestor bizare crescătorii de maimuțe am primit răspunsul următor:

La toamnă România s'a hotărât să dea o mare reprezentare de circ pentru străinătate, în arenele de pe malul Dâmboviței, cari să întreacă mult exhibiția circului Kludsky.

Dirijarea circului va fi încredințată dlui Maimuțolini dela interne.

Aspecte parlamentare

S'ar părea că asistăm la o piesă victoreștiiană în cursul acțiunii căreia eroii se bat românește, se înjură turcește, în pauză beau sprituri sau bere Bragadiru iar la sfârșit se pupă sau se aruncă dela etajul al treilea după modulațiunile și efectul ce vrea să-l producă marele nostru Șecspir.

Parlamentul Român, în complexul său, vorbesc de majoritatea îndeosebi, neînțelegând imaginea concretă a celui mai greoi și mozaic analfabetism înregistrat vreodată în analele politicei românești.

Majoritatea condusă de lozinca „omnia sunt regis” nu tocmai potrivită cu ideile maimuțolinescui dictator dela interne, se caracterizează prin urletul colectiv. Acest limbaj parlamentar e ceva nou și trebuie să ia proporții fabuloase. Orice observație sau replică făcută de un opozant este în funcție de gătulejul majoritarului a cărui intensitate de articulații guturale sau nasale permit sau nu accesul oratorilor de altă culoare politică. Iar când argumentele guturale sau nasale s'au epuizat intervine forța mușchiulară.

Dovadă ne-a dat-o cazul dlui Dr. N. Lupu care a denunțat un abuz, un adevăr ce nu putea fi combătut intelligent; majoritarii făcând cerc în jurul lui l'au atins așa mai „delicat”.

„Aleșii națiunii” că partid erau inexistenți și dacă majoritatea voturilor le-a asigurat perioada legislativă (vorba vine) s'au văzut nevoiți a primi în cadrele lor și o majoritate compusă din elemente minoritare etnice. Rolul nefast al acestor majorități minoritare se asemănă cu oaspele nedorit, care, deși te-a ajutat în primejdie l'ai scoate din casă din cauza obligației protocolare, — redusă deocamdată la servilism — ce o ai față de el.

Chiulul, ceva specific elevilor de liceu, a fost inaugurat în Parlament de averescani. Printre un sistem de rotație a deducțiilor, am putea ajunge la următoarea concluziune: deputații averescani